

1935 ÁPRILIS

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Felelős szerkesztő

BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1935. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltek.

(Telefon: 237—22.)

Krónika

1. A telepítés kérdése.

A politika hullámai újból felszínre vetették ezt a kérdést.

Külön is felhívjuk olvasóink figyelmét Król Oszvald kollégának, Szeged város főmérnökének erre a kérdésre vonatkozólag mai lapszámunkban megjelent értékes tanulmányára.

A magunk részéről a kérdés gazdasági vonatkozásaihoz van még némi hozzátenni valónk.

Kétségtelen, hogy a telepítés nem okozna számottevő gondot, ha a telepeseknek a vásárlásra, berendezkedésre pénzükhöz volna éspedig legalább is annyi, hogy csupán a föld vételárának aránylag kis hányada (legfeljebb 30—40%) maradna, mint igen hosszú lejáratú, igen alacsony kamatlábbal törlesztendő kölcsön, az ingatlanra bekebelezve.

Enélkül számolnunk kell azzal, hogy a telepítés igen rövid időn belül csak teljesen vagyontalan földönfutókat fog termelni és a szétaprózott birtokok potom áron jutnak másod- és harmadkézbe.

Hogy milyen rombolást fog ez a magyar föld forgalmi árában előidézni, arra jobb nem is gondolni.

És itt nem igen tudunk különbséget tenni még aszerint sem, hogy jó vagy rossz földet kap-e majd a telepes.

Mert igaz ugyan, hogy a jó földből esetleg néhány éven át trágyázás nélkül is fog majd elfogadható termést kapni, ezzel szemben azonban a jó föld ára lesz jelentékenyen magasabb s így a vele járó törlesztési teher is jelentékenyen nagyobb.

Azok az őseréjű termőtalajaink, amelyeken valamikor a bánáti telepítéseket foganatosították, ma már nincsenek.

De a mezőgazdasági fő- és melléktermékek árának a béke-időkben elképzelhetetlen mértékű ingadozása és visszaesése még ezeken a talajokon is nagyon kétségessé tenné a telepítés eredményét, mihelyest a telepes a vételár és berendezkedési költségnek a nagyobb hányadát volna kénytelen teherként vállalni.

Még nehezebb a helyzet a gyengébb talajokon, ahol a trágya és az állatszükséglet és ebből kifolyólag a berendezkedési költség jóval nagyobb, úgy, hogy az majdnem kiegyenlíti a a föld vételárában esetleg mutatkozó különbséget.

Afelől még kevésbé aggódunk, hogy a telepes a maga megélhetéséhez szükséges termékeket évről-évre — a teljesen katasztrófális esztendőik kivételével — elő tudja állítani.

Az örökös veszedelem lesz azonban a készpénzben le-
rovandó teljesítések fedezése: az adó, a kamat, a törlesztés.

Nem először hangoztatjuk azt, hogy tulajdonképpen eredményt a telepítéstől csak akkor várunk, ha maga a telepítési akció biztosítja a telepes részére azt a munkaalkalmat is, amelynek segítségével ezt a készpénzsükségletét minden körülmények között elő tudja teremteni.

Utalunk azoknak a telepítésekre a példájára, amiket a XVIII. században és a XIX. század elején, különösen az erdős vidékeken hajtott végre az akkori kormányzat.

A telepes a legtöbb helyütt még házhelyet is csak használatra kapott.

Kapta a ház építéséhez a nyersanyagot, nagyon kevés (1—2 kat. hold) földilletményt, a családtagok számához mérten némi gabonajárandóságot s emellett munkakényszert vállalt, mégpedig igen olcsó munkabérek mellett.

Az eredmény úgyszólván kifogástalan volt.

Az összes munkák költségvetései normális nyolc órai munkaidő alapján, a megállapított minimális napszámbérek mellett készültek el, de minden munkát, amit csak lehetett, átalányban vállaltak a munkások és napi 12—14 órai munkával rendszerint többszörösét keresték meg a kikötött napszámbéreknek.

A telepesek nemcsak anyagilag erősödtek, vagyonosodtak, de úgyszólván hihetetlen mértékben szaporodtak is, mert hiszen még a 900-as évek elején is ritka volt a család, amelyiknél „csak” 5—6 gyermek volt.

Nemcsak a telkeket váltották lassanként a munkaadó kincstártól magukhoz, de nagyobb méretű munkák kivételét is vállalták és az őslakosság kezén volt földek jórésze is lassanként az ő kezükbe csúszott át.

A házi kert és a csekélyke földilletmény adta a háztartáshoz szükséges zöldségféléket, burgonyát és az állattartáshoz szükséges takarmány egy részét is, a többi pedig kitellett a munkabérből.

Úgy érezzük, hogy ilyenféle megoldás volna az, amelyik ma is legjobban vezetne eredményre.

Ha nem a nagybirtok felaprózása és idegen kézre juttatása lesz a cél, hanem egyelőre az, hogy a teljesen nincstelen, jóra való munkáskezet röghöz kössük és munkaalkalom szolgáltatásával adjunk neki lehetőséget arra, hogy előbb talán csak a telket szerezhesse meg: akkor néhány év múlva feltétlenül be fog következni a lassú vagyonosodás, amikor azután a telepes a maga pénzével fog mint vásárló jelentkezni a közeli földrészeletekre.

Természetes dolog azonban, hogy a Król cikkében hangoztatott tervszerűségnek ebben az esetben még inkább meg kell lennie, hogy a későbbi időkben ne következzen azután be az annyira gyakori kapkodás és fejetlenség.

Nem tagadjuk le, hogy mint állandó munkaalkalomra, az erdőre is gondolunk.

Magánál az erdő telepítésénél a mezőgazdasági köztes használatok részért való elvállalása, megfelelő fanemek telepítése

esetén már az 5—6. évben a gyéritések, később pedig a termeléssel és szállítással kapcsolatos munkák jelentenek olyan munkaalkalmat, amelyek kereseti lehetőséget nyújtanak, különösen akkor, ha a megmaradó nagybirtokok is elsősorban a telepéseket foglalkoztatnák a mezőgazdasági munkáknál.

Nagyon félünk azonban attól, hogy ha a földhözjuttatást nem kapcsolják össze a munkaalkalom biztosításával, a telepítés nem fogja elérni kívánt célját: új, fejlődés- és életképes egzisztenciák teremtését.

2. Az egyesületek viszonya egymáshoz.

A Felsődnunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesületnek a földművelésügyi miniszter úrhoz intézett beadványa és ennek a beadványnak a választmány előtt való tárgyalása veti fel ismét ezt a kérdést.

Egyesületünk tette meg annak idején a kezdeményező lépést a békés együttműködésre.

Egyelőre időhöz kötötten ajánlotta azt, hogy a vidéki egyesületek országos fontosságú kérdésekben ne foglaljanak külön állást kifelé.

Foglalkozzanak a kérdéssel, szegezzük le a saját álláspontjukat határozat formájában, azonban ne forduljanak külön javaslattal illetékes tényezőkhöz, hanem hozzák a kérdést az Országos Egyesület elé és az itt kialakult többségi álláspontot képviselje azután az összesség kifelé a hatóságokkal és a más érdekeltségekkel szemben.

Tettünk erre vonatkozólag az ellenszolgáltatás tekintetében is többféle ajánlatot.

Többek közt azt is, hogy az egyesületi közlöny megfelelő részét a vidéki egyesület közleményei részére fenntartjuk.

Hajlandók voltunk még olyan értelmű alapszabálymódosításról is tárgyalni, hogy a vidéki egyesületek vezetői az igazgatóválasztmánynak hivatalból tagjai legyenek.

De e nélkül a megállapodás nélkül is azon iparkodtunk, hogy a vidéki egyesületek vezetőiből minél többet kapcsoljunk be az igazgatóválasztmányba.

A három vidéki egyesület elnökei közül az egyik az Ország-

gos Egyesületnek is elnöke, a másik az igazgatóválasztmány tagja, a harmadik egyesület elnökét csak néhány hónap óta tiszteleteljük az egyesület tagjai között.

Mindenkor súlyt helyeztünk azonban arra is, hogy a vidéki egyesületek egyéb funkcionáriusait is lehetőleg bekapcsoljuk az igazgatóválasztmányba s így ma is legalább 10—12 olyan igazgatóválasztmányi tagunk van, aki egyik vagy másik vidéki egyesületnél az ügyek vezetésében résztvesz.

Nem az Országos Erdészeti Egyesületen múlt, hogy a megállapodás nem jött létre, hanem azon, hogy a vidéki egyesületek a maguk függetlenségét nem óhajtották feláldozni.

Pedig akárhogy elemezzük is a dolgot, a vidéki egyesületek tagjai túlnyomó részben az Országos Egyesület tagjaiból rekrutálódnak s így a vidéki egyesületek tagjainak határozathozatalra jogosult túlnyomó többsége úgyszólván sohasem más, mint egy kisebb vagy nagyobb töredéke az Országos Egyesület tagjainak s az Országos Egyesületben és annak a vezetésére — alapszabály szerint — hivatott szerveiben feltétlen kisebbség.

A függetlenség fenntartása tehát lényegében nem jelent egyebet, mint hogy a kisebbség olyan szervet alakít magának, amelyik szervnek a keretén belül a maga akaratát tudja határozattá emelni és azt kifelé is dokumentálni.

Országos vonatkozású kérdésekben tehát azt jelentette ez a rendszer, — amire már néhány példa is van —, hogy teljesen ellentétes vélemények feküdtek a szakminisztérium előtt, megnehezítve a döntést és az egyértelmű eljárást.

Szóval, fog rajtunk az a bizonyos turáni átok, hogy közös cél érdekében nem tudjuk a magunk akaratát vagy elgondolását a kialakult többségének alárendelni és vállvetve dolgozni azon, hogy a többségi elhatározás lehetőleg jól, a közre előnvősen legyen végrehajtva.

Valahogy úgy érezzük, hogy ez nem fedi egészen az ellenzéki fogalmát.

A mi véleményünk szerint az ellenzéknek igenis, teljes joga van a maga véleményét hangoztatni és védeni mindaddig, amíg az egészséges vita után a megfontolt határozat létrejön.

Ha azonban a határozat megvan, akkor az ellenzéki hiva-

tás — a mi véleményünk szerint — már nem az, hogy a határozat végrehajtását vagy érvényrejuttatását akadályozni törekedjék, hanem igenis fenntartani a bírálat jogát és nemcsak rámutatni a hibára, de minden alkalommal megjelölni a kivezető utat és így segítségére lenni a többségnek abban, hogy az általa helyesnek elfogadott rendszer vagy intézkedések lehetőleg hibamentesen kerüljenek végrehajtásra.

Mert az a körülmény, ha a kisebbség az általa eredetileg ellenzett határozatoknak csak a hibáira mutat rá, de előnyeit minden alkalommal figyelmen kívül hagyja és nem jelöl meg olyan más utat, amelyiken a kívánt célt el lehet érni, az olyan ellenzékiség terméketlen.

Ha az ellenzék ügyet szolgál, akkor nemhogy rossznéven venné, de örülni fog annak, ha az általa megjelölt kivezető utat a többség elfogadja s az a keresztülvitelnél helyesnek bizonyul.

Másrészről azonban nem szabad zokon vennie azt sem, ha a többség a maga elgondolását a viszonyok által kívánt mértékben fejleszteni, javítani kívánja, tisztán azért, hogy a közös célt jobban megközelíthesse, vagy könnyebben érhesse el.

Nincs a kapacitálásnak, az egyesületi élet törvényes keretein belül mozgó harcnak, adatszolgáltatásnak, stb. olyan mértéke, amit kifogásolni lehetne.

Az alaptétel azonban az, hogy minden, az egyesület kebelén belül lefolyó vitának, küzdelemnek az alapszabályok által megszabott kereteken belül kell maradnia.

Az ezeken a kereteken kívül álló tényezőknek az egyesület elhatározásaiba bármilyen módon való bevonása vagy bevonni akarása nem más, mint a többségi határozathozatalnak illetéktelen külső tényezők bevonásával való befolyásolása, vagyis a ma elfogadott kifejezéssel élve: terror.

Nem először történik meg éppen a Felső-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület részéről, hogy körlevelekkel gyűjt az egyesület tagjai és nemtagok között aláírásokat bizonyos álláspont mellett, természetesen a maga, kétségtelenül jószándékú, de éppen olyan kétségtelenül egyoldalú információ alapján.

Az így összegyűjtött aláírásokra támaszkodva kívánja az-

után akár a hivatalos körök, akár az egyesületben döntésre hivatott szervek elhatározását befolyásolni.

Mi 100 %-ig elismerjük mindenkinek azt a jogát, hogy a maga meggyőződését propagálhassa, annak híveket szerezhessen.

Az egyesület keretén belül azonban az elhatározásra és a véleménynyilvánításra nézve tiltakozunk még az ellen is, hogy akárki az ilyen módon gyűjtött aláírásokat, vagy az ilyen módon szerzett nyilatkozatokat az elhatározás befolyásolására kívánja felhasználni.

Az Országos Erdészeti Egyesület sohasem tette és reméljük, nem is fogja megtenni azt, hogy ilyen célokra külső támasztékot keressen és ezzel akarja fedezni a maga állásfoglalását.

A mi meggyőződésünk szerint azok az urak, akik közgyűlési határozatból az egyesület vezetőségében bent ülnek, teljes tudatában vannak annak a súlyos felelősségnek, amelyik őket a határozathozatalnál terheli.

Aki pedig ennek a felelősségnek a tudatában van, arra nézve teljesen közömbös lesz, hogy kívül álló tényezők közül százan, vagy ezren milyen véleményt nyilvánítanak.

Meg fogja mondani a maga véleményét, határozatképpen is állást foglal mellette és állni is fogja érte a teljes erkölcsi felelősséget.

Az ellen azonban a leghatározottabban tiltakozunk, hogy az összességnek 14—15 %-át kitevő és újból állítjuk, hogy egyoldalúan informált egyén vagy intézmény állásfoglalását többségi állásfoglalásnak tüntessék fel akár kifelé, akár az egyesületben.

Még kevésbé tartjuk helyesnek az olyan beállítást, ha a nyilvánvaló kisebbség képviselői az egység megbontását, az egyesületből való kilépést stb. hangoztatják arra az esetre, ha a törvényszerűen kialakult többségi határozat az ő állásfoglalásukat nem fedné.

A legkevésbé jogosult ez annak a kisebbségnek a részéről, amelyik a maga egyesületének a függetlenségét annyira han-

goztatta, ma pedig nem akar mást, mint korlátozni az Országos Egyesület többségének szabad elhatározását.

Az ilyen érvelés lehet akármi, csak kormányzati elv nem, mert a kisebbségi akaratnak a többségre ilyen eszközökkel való ráerőszakolása — újból hangoztatjuk, hogy terror, ebben pedig már volt részünk és azt hisszük, hogy igen kevesen kívánják vissza.
